

C.H.P.
AFYON HALKEVI
Başkanlığı

KURTULUŞ

27 - AĞUSTOS - 922

TESPİMAT

1937

SAYI : 58

AĞUSTOS - 937

İÇİNDEKİLER

Yine o günkü gibi .	Taşpınar.
Enbüyük gün .	İ. Ulvi Aykurt.
30 Ağustos .	Cevdet Kerim İncedayı.
Büyük taarruzun büyük neticeleri.	Aziz Üçok .
Kurtuluş bayramı duyguları .	A. Mahir Erkmen .
Kocatepe ziyareti intibaları .	A. M Ayhan .
Ustad Adanalı Ziya .	Bekir Sıtkı Sencer.
Hava Şehitlerine .	Mecdeddin Akın .
Taşpınardan damlalar .	Edip Âli .
Anne sevgisi. (57 ciden mabat)	Kâzım Nami duru .
Tarihini bilmeyen millet inkışaf edemez. (57 ciden mabat)	Aziz Üçok .
Yeni kuvvet .	Mecdeddin Akın .
Afyon çevresindeki koşmalar
Şehir Notları

1 Cumhuriyet ve devrimin anlam ve yapımı hakkındaki yazılarla, mahalli tetkiklere ve Halkevlerinin giderine uygun yazılara dergimizin sayfaları minnetle açıktır.

2 Münevver gençlerimizin vatanî ve ulusal mevzulara, memleket ve tabiat gözelliklerine ait yazıları için dergimizde yer ayırdık, ilgilerini ve yazılarını memnuniyetle bekleriz.

Yazı İşleri Direktörü:

Edip Ali Baki

(Kurtarıcımız)

OSMAN FERİT BAĞLAMCI
TÜRK TARİH KURUMUNA
ARMAGANIDIR

TAŞPINAR

CILT : 5.

SAYI : 58.

Afyon Halkevi Tarafından

Her Ayın Ondokuzunda Çıkarılır .

İdare Yeri : Afyon Halkevi

- Ağustos - 1937

Yine o günkü gibi

Taşpınar .

27 Ağustos Afyon ufuklarına bütün bir Türklüğün en azametli heyecan hatıralarını saçarak yine geldi . Kadın ana önünde biriken binlerce kişi yine ordunun girişini bekliyor . Küçük kızlar renk renk çiçeklerden çiçekler hazırlamışlar . İhtiyarlar var , nineler var , çocuklar , delikanlılar , genç kızlar var . Her kesin başından On beş yıl içinde neler geçmemiş? Kimi hem umumî harbi, hem işgal acılarını hem bu günü görmüş . Birçokları bu büyük davaya kurbanlar vermiş bir sınıf var ki ne işgali , ne istiklâl savaşını bilmiyorlar , yalnız bu günü yaşayan mutlu çocuklar . İçimizde acı günleri yaşayıpta bu günü göremiyenleri , 27 Ağustostan sonra doğupta ömrü yetişmeyenleri kaybedenlerimizde var . Ama hiç biri belki hatıramıza gelmiyor . İşte duşman 27 Ağustosteki akibetine yenice gidivermiş gibi . İşte Mehmetçik hemen şimdi şehre giriverecek ..

Dumluda eriyen kalabalığın acaba burada ne işleri vardı ? Buralarda kalacaklardıda biz bu anıtı dikemeyecek , kadınana suyunu getiremeyecek , elektrik direklerini dikemeyecek , bu yapıları yapamıyacak mıydık ?

Karabük bacaları yükselmeyecek miydi ? El'aziz'den Ankaraya ve İzmire yine haftalarca yolculuk ederek mi gelecektik ? Bu çocuklar okumıyacak , bu kızlar yetişmeyecek , bu kadınlar gün görmeyecek miydi ?

ENBÜYÜK GÜN

1. Ulvi Aylkurt

Yıllarca süren idaresizliklerden , idraksizliklerden kos koca bir yurd çinlenmiş iken bin bir mücadeleden sonra kavuştuğumuz büyük gün ..

Bir devletin kulakları tırmalayıcı , yürekleri hırpalayıcı en acı haller içinde hiçe endiği kara günlerden sonra ilerimizin ve ilerilemelerimizin mermer ve tunçdan temelini atan en ışıklı gün ..

Birçok vasıtasızlıklar , yokluklar içinde göksünü siper , tırnaklarını silâh yapan Türkün ; büyük hakkını aldığı ve çetin davasını hak ettiği gün ..

Tarih ve cihânın bildiği yüce Türkün misalsiz kahramanlığını dostta ve düşmana gösterdiği gün .. Canımızdan çok kıymetli olan istiklâlimizin ebedileştiği gün .. Bir zulüm olarak alnımıza yazılan kara yazının kanımızla yıkandığı gün ..

Bugün o kadar büyük ve o günü yaratan o kadar yüksektir ki Türkün şanlı dolu tarihi , hatta bütün milletlerin tarihi bir eşini , bir benzerini bu güne kadar gösterememiştir .

Bu günün Türk milletine verdiği faydalar , şerefler ve bu günün doğurduğu neticeler yıllar geçtikçe genişliyor , bizide ve bütün cihânı da hayranlık içinde bırakıyor .

30 Ağustosdurki düşmanı denize bir hamlede döküverdi .

30 Ağustosdurki zencirleri kırdı . Sultanları , elimizi kolumuzu ve kafamızı bağlayan kötü ananeleri , hurafeleri , eskiliği memleketden silüp süpürdü .

30 Ağustosdurki sevgili Cumhuriyetimizin temel taşı attı ve her

27 Ağustosta bütün bu emellerin karşısına Afyon kalesi , Türkün taş iradesi yalçın gibi yalçınlaşarak « hayır » diyen bir timsal şeklinde dikildi . 27 Ağustos Afyonu cihanın en tarihî değeri olan bir şehri yaptı .

eyi şeyin yapılmasına imkân verdi . Bize yol açdı .

Her şey ; yüce Başbuğ (Atatürk) de toplanır . Her seadet yolu (Dumlupınar) dan gider .

Atatürk iradesi ; Türk milletinin iradesidir . Türkün dilekleri ; Atatürkün yüksek varlığında toplanmış , tecelli etmiştir .

Türk ve onun gözböbeği olan Atası bir varlıktır . Bu birlikdendirki bu yüksek eser var oldu . Bunun içindirki , bu birlik dolayisiledirki Türkün yüksek kabiliyeti ; her türlü baskılardan ve engellerden kurtulmuş , ilerileme göklerine hür kanadlarını açmış , bulutları açmıştır . İşte her yıl , her gün , her sahada yüksekliklerden yüksekliklere uçuyor ..

20 Ağustos 1922 günü öğleden sonra saat dörtte Garp cephesi karargahında yani Akşehirde bulunuyordum. Kısa bir müzakereyi müteakip 26 Ağustos 1922 sabahı düşmana taarruz için cephe kumandanına emir verdim.

Atatürk

Başkumandanlık muazzam zaferi olmasaydı Türkün bütün kurtuluş ve seadet , yükselme yolları kapanmıştı . Bunun için her eyi ve kurtarıcı çağır Dumlupınardan başlar .

Bu büyük gün için ne kadar sevinç duysak yeridir .

Bu günü yaratanlara ve kanını yurd ve ulus için döküp gözlerini kapayanlara karşı ne kadar saygılarımızı ve minnetlerimizi sunsak azdır .

Ey , büyük zaferin ilk açılan güzel kapısı Afyon !.. Türk ilinin birçok köşelerinden gelen yüzlerce konuklarla birlikte sana sevinç , sana coşkunkluk nede güzel yaraşıyor , ne mutlu sana !..

26 Ağustos sabahı Kocatepede hazır bulunuyorduk. Sabah saat 5,30 da Topçu ateşimizle taarruz başladı.

Atatürk

30 Ağustos

C. H. P. Genyon kurul üyesinden Sinop sayılı Cevdet Kerim İncedayının Dumlupınarda söyledikleri çok kıymetli nutuklarını aynen neşrederek mecmuamızı zinetlendiriyoruz :

Yurddaşlar:

Son asır tarihine muazzam bir hadise kaydedildi. Bu hadisenin adı cihan tarihinin seyrini değiştiren, dünyanın kaideleşmiş siyaset telâkkilerini alt üst eden (30 Ağustos Başkumandan Meydan muharebesi) dir.

Bunu böylece tarihe maleden Büyük Türk milletidir. Bu muazzam eser bugün tes'id için toplandığımız bu sahada aziz şehitlerin temiz kanile yağrulmuş bu mübarek topraklar üzerinde vücüt bulmuştur.

Şu anda yurdun her tarafından milletimiz kendi eseri olan bu zaferi kutlayıyor, buradaki bu maşeri toplanışta bu ulusal kaynaşıştan bir parçadır.

Arkadaşlar:

Bilirsinizki; eşya yaklaşıdıkça büyür. Bu gibi evrensel ve ulusal hadiseler ise zaman uzadıkça ve tarih kocadıkça büyür ve ehemmiyetleşir. İşte Türk istiklâl savaşı ve 30 Ağustos zaferide dünya ve hele bizim için her vakit bu değerde eşsiz bir hadisedir.

Her milletlin tarihi bir çok mühim hadiseler kaydeder, her millet bir çok büyük ordular çıkarmıştır, her ülkünün az çok tahakkuk etmiş bir sonuncu vardır. Fakat hiç biri Dumlupınar yolunda yürüyen Türk İstiklâl savaşı ordularının 30 Ağustosuna erişememiştir. Binaenaleyh burası bir şehitlik ve bu âbide bir mezar taşı değildir. Bura kalbi İstiklâl ve insanlık aşkile çarpan bütün bir milletin fedakârlığının toplandığı kahramanlık diyarıdır. Burada her Türk ailesinin her Türk ferdinin bir şeref hissesi vardır. Bu sütün bunun remzidir.

Yurddaşlar;

Biliyoruzki bütün dünya son asırlarda yeni bir medeniyet ışığına koşarken osmanlı saltanatı bu ışığa gözünü kapamış çok fena bir zihniyet ve idare sistemile gerileye gerileye zavallı ve biçare bir hale düşmüştür. Bu yüzden milletimiz zayıf ve geri kalmış ve yurd her bakımdan bir çöl manzarası almıştı.

İşte günâhkâr osmanlı imparatorluğu bu halde iken dünyayı sarsan büyük harp çattı ve o savaş Türkiyenin istiklâlini kaldıran Monduros mutareke namesile bitti. Saltanatın kabul ettiği bu mütarekename ile itilâf orduları zaten asırlarca perişan edilmiş bu yurdu diledikleri gibi işgal etmiş, yaşama ve korunma vasıtası deye ne varsa alınmış, hilâfet ve saltanat kadrosu başda olduğu halde cinayet ve hiyanetlerin hepsi millî varlık ve hakimiyetimizi yoketmek için ayaklandırılmış ve Sevir muahedenamesile de Türk yurdu yeryüzü haritasından silinecek bir hale getirilmek istenmişti.

İşte o vaziyette ve o malzeme ile hiç kimsenin akıl erdiremediği bir zamanda 30 Ağustos zaferini yaratmanın, yeni ve yüce bir devlet kurmanın yolunu bulup çıkarmak için Türk olmak ve Atatürk gibi bir başa sahip olmak lâzımdır.

26. 27 Ağustos günlerinde yani iki gün zarfında düşmanın Karahisarın Cerubunda 50 ve Şarkında 20,30 kilometre imtidadında bulunan mäs'ahkem cephelerini düşürdük. Mağlup olan düşman ordusu kıvvali külliyesini 30 Ağustos'a kadar Aslihanlar civarında ihata ettik. 30 Ağustosla iera ettiğimiz muharebe neticesinde (Buna Başkumandan muharebesi ünvanı verilmiştir.) Düşman kuvayı asliyesini imha ve esir ettik. Düşman ordusu Başkumandanlığını ita eden General Trikopis te üsere meyana dahil oldu. Demekki tasavvur ettiğimiz neticei kat'ie beş günde alınmış oldu.

Atatürk

Herkesin her şeyin bittiğini zannettiği bu kara günlerde Türk milletinin damarlarında dolaşan asil kanı, her şeye rağmen hiç yenilmeyen Türk Ordu ve zabitini en sağlam ve yeter malzeme sayan Atatürk 19 Mayıs'da Samsuna çıkarak millete seslendi; inançları topladı, yokdan büyük ve modern bir ordu yaptı. Diğer taraftan yeni bir devlet kurumunu tamamladı ve yarattığı Ordun ile iç isyanları bastırdı, Şark zaferini Çaziâyıntap, İnönleri ve Sakarya muzafferiyetlerini kazandı ve büyük taarruza hazırlandı nihayet 26 Ağustos sabahı Afyon dağlarından, derelerinden millî bir iman halinde seller gibi taşan büyük Ordu ölümü korkutan bir savletle hasmına atıldı. İki gün bir gece süren çetin bir savaştan sonra ilk darbeyi vurarak Afyona girdi ve Başkumandanlık karargâhı Afyonda kurularak bu zaferin hazırlığı başladı.

Afyon Belediyesinin henüz her köşesinde ve her divarında yabancı hatıraların taze izleri arasında kurulmuş geniş bir masa etrafında:

Bu tarih Ordusunun Başkumandanı ve milletin büyük şefi Atatürk onun erkânı harbiye reisi Marşal Fevî Çakmak ve Garp cephesi orduları kumandanı General İsmet İnönü; bu üç insan baş başa.

Su, ekmek, ateş, uyku düşünmeden emirleri insan kudretinin üstünde bir gayretle yapan kumandanından neferine kadar saygıya değer bir ordu, bütün bu mukaddes varlıkların kaynağı olan Türk milletinin fazileti yüksek ruhu hep bir arada.

29 Ağustos gece yarısına kadar sık sık bozulan telsizlerden, ekli tellerle uzanan telefonlardan, kırık kanatlarla durmadan uçan tayyarelerden ve bu vasitalardan mahrum kalmış kıt'aların koşturduğu za-bitlerden raporlar gelmişti. Bu ayrı ayrı haberler o geniş masaya serilmiş haritaya kırmızı, mavi oklarla çizildi. Konuştular, münakaşa ettiler. Kudretli ve nafiz gözlerinin üstündeki gür kaşlarını zaman zaman sol elile karıştıran büyük insan; bir aralık haritanın üstüne yaslandı ve durdu. Kırmızı okları biraz daha uzattı, uçlarını yaklaştırdı ortasına mavi bir kalemlle bir daire çizdi tamam dedi. Artık işi plânlanmış ve lâzımgelen emirleri vermişti.

Tam on beş sene evvel bugün Atatürkün bizzat en ileri ateş hatlarından idare ettiği Ordumuz önünde bir hasim ordusu değil bütün dünya düşmanlığı burada mahvedilmiş ve aziz yurdumuzu istilâ hevesi buraya ebediyen gömülmüştü.

Şimdi Meçhul Askerin şahamet abidesile süslenen bu saha, o gün bir zafer sergisi olmuştu.

Yurddaşlar;

Başkumandan meydan muharebesi; Milli varlığımıza kasdeden hâin emelleri birikmiş bir kinle kırıp geçirecek tarihe bir daha yazdırdığımız büyük eserdir. Millet, milli istiklâle nihayet veren Sevir muahedenamesini burada parçaladı. Mudanya ve Lozanın mes'ud neticelerini o gün burada kazandı. Saltanat ve hilâfet hırafesini bu zaferle burada tekmeledik. Cumhuriyet idaremizin mesnedi bu zafer olmuştur. Büyük Türk inkılâbı hız ve feyzini bu zaferden almıştır. İşte 30 Ağustos hem yıkan hem yıkarken geçmişle hiç ilgisi olmayan esaslarla yapan bir gündür.

BÜYÜK TAARRUZUN BÜYÜK NETİCELERİ AFYONUN İŞGALİ

Aziz Üçok.

Şu anda bütün bir milletin duyulan heyecanı, çarpan kalbi bize Türkün büyük kurtuluş gününde yaşadığını müjdeleyiyor. Tarihçilerin hadise deye kayıt edeceği vakaya hakikatta bir harika, emsalsiz bir mucize dersek yine hakikatı tamamen izah etmiş olamayız işte bu mucize Türkün ebediyen kurtuluşunu, egemenliğini veren büyük utku 30 Ağustos Dumlupınar zaferi.

Hulâsa : Başkumandan meydan muharebesi sadece, Türk benliğinin Türk iradesinin Türk, kudretinin ifadesidir.

Aziz şehitler: Siz bu yurdu saf kanlarımızla yuğurdunuz. Siz toprakda değil gönüllerimizde yaşıyorsunuz size sonsuz hürmetler.

Büyük ordu :

Yıllarca bu İller artık bizimdir diye bu yurt üstünde türlü renkde bayraklar yükselmişti. Sen dayanılmaz soğuklarda, yakıcı sıcaklarda aman demeden, aman vermeden çarpıştın. O türlü renk bayrakları döktüğün al kanlarla çürüttün. Bayrağımı tek ettin, yücelttil, karalar geyen analara al şallar doladın kollarındaki meme çocuklarına düşmansız, kedersiz bir yurd armağan ettin. Sana tükenmez sevgi ve saygılar.

Ey Türk genci :

Sana bin bir fedakârlıkla armağan edilen bu yurtda Türk tarihinin senden istediklerini, Türk inkılabının senden beklediklerini unutma.

Arkadaşlar:

Bu millet ordulaşmış bir vücüt halinde Atatürkün etrafında toplanarak o günleri yarattı ve dünyanın hayretini uyandırdı. Bu günde aynı inanla ona ve ülkelerine sarılarak yürümekteyiz. Şimdide dünyanın gıpta ve hayranlığını kazanmaktayız. Bu büyük toplantı vesilesilede büyük kurtarıcımıza ve Türkün hakiki atası olan Atatürke tükenmez şükranlarımızı bağlılıklarımızı ifade borcumuzu eda eder ve önlerinde huşu ile eğilirim.

Bu zaferin semavi büyüklüğünü anlamak için Türkün şanla , şerefle dolu mazisine katılan Çanakkale, Kalicya gibi kahramanlıklarının dasitanına bakınız , o ne azametli bir tablo , o ne efsanevi bir tarihtir .

Çanakkale dünyanın büyük savaşın yüzünü değiştirdi Çanakkale savaşının karanlık cephesinin , gittiği yolu aydınlatan kimdir ? kahramanlık yıldızının doğduğu yılın hangi ayıdır ? işte bu bir menkıbe hemde esatırı bir efsane , dünyanın namağlup denilen oradları diz çökdükten sonra cihan harbinin sonunu ve neticesini İstambula girmekte gören bütün bir dünya düşmanına onun açılmış kapusu olan Çanakkaleyi yüzlerine kapatan Türkün öz oğlu büyük fakat genç Atatürk Anafartalarda çapraz bir "bitmiştir , çizgisi , çeküp harbin bu kanlı sayifesini kapadı . Üzerine Türkün şeref taşıdı dikti . İşte bundan hemen 22 yıl önce kazanılan büyük harp Atatürkün Ağustos aylarında kazandığı zaferin birincisidir . O şeref yalnız ve yalnız onundur o büyük rehber Atatürküdür .

İkinci utku Sakarya 23 Ağustosta başladı 11 Eylüde bitti .

Büyük harpten bitkin çıkmış bütün varımı ve en dinç evlatlarını gayib etmiş bir halde çıkan Osmanlı imparatorluğu artık bir devlet hukukî bir varlık değil nazari bir gölgeden , düşmanların aleti olmaktan başka bir mahiyeti kalmamıştı . Hasmin merhametine , şefkatine sığınmaktan başka çaresi kalmayan devlet içinde millet içinde çarei halas kalmamışken milletin içindeki çevherini bilen Atatürk onun kurtarıcı varlığını eline almış bayrağını açmıştı .

Ordular ilk hedefiniz Akdenizdir İleri !

Atatürk

Ana yurdun sinesinde yaralar açılmış kanlar dökülmüş , vicdanlar susmuş , ümitler sönmüştü .

Top sesleri yurdun her bucağında duyuluyor , dünyanın gözü üzerimize dikilmiş tarihi sonuna ermiş sandıkları bir milletin inkirazını ölüm merasimini seyre dalmışlardı .

22 gün 22 gece süren Sakaryada hiç bir harp tarihinin yazmadığı

mucizeyi gösteren Atatürk kılıcını şerefle çıkardı . Bu zafer azlık ve yokluk içinde üstünlüğü ulusal inanla büyük rehberin fevkalbeşer iradesidir .

Sakarya utkusu kötü araçlarla çarpışan bir ordunun eşi bulunmaz bir utkusudur . Düşmanlarımız bu sefer her şeyi düşünmüşler fakat yalnız bir şey unutmuşlardı : Büyük önderin bütün bir milletin kalbinde yaktığı erğınlik ateşinin kuvvetini hesaba almamışlardı .

Atatürk anafartalardan beş yıl sonra idi ki Sakaryada da milletin taliini kurtarmış ölümün üzerine kılıncının ucile yaşayacaksınız okunu çekmişti .

Fakat , bununla iş bitmiş değildi . Düşman Eskişehir , Afyon Demir yolunun Şarkına çekilmiş burada sağ cenahını Ahır dağlarına dayayarak Afyon karahisar ve Cenubundaki mevzilere girmişti . Türkün zümrüdün ovalarında düşman çizmelerinin çatırdısı süngülerinin parıltısı , şirin köylerinde ve her bucağında Baykuş sesleri işitiliyordu , vicdanlar sızlıyor , sabırlar tükeniyordu .

Harbin ezeli kaidesi taarruz için büyük üstünlüğü emreder , taarruz eden tarafta müdafaadakine nazaran bu üstünlük olmazsa , yıpranır , azalır , mağlup olur tabiatın bu değişmez kanununu zirüzeber eden ilâhi bir mucize yaratmak için 26 Ağustos 1922 büyük kurtarıcı genç önder bir gece nereye gideceğini gizleyerek Afyon harp alanına doğru endi . Yeni bir devrin kapılarını açacak büyük harbi , kurtuluş gününü hazırladı .

26 Ağustos sabahı altın saçlı zafer perisi doğarken Türk Batareyaları düşman siperlerini alt üst etmeye başladı . Neye uğradığını bilmeyen Afyon cephesindeki düşman Luit Corcun Verdun kalesi dediği Afyon istihkâmlarında Atatürk mucizeşi , Türkün ezeli kahramanlığı kendini gösterdi . Sekiz on saatli bir harpten sonra düşman siperleri buz gibi çözüldü . Türk Askerleri kükremiş Arslan gibi tel örgülerinin üzerinden fırladı , bir yanar dağ , feverana başladı . Afyon , bu mukaddes yurd düşmanın kirli ayaklarından sıyrıldı . Kahraman evlâtlarına kavuştu . Ne mutlu Türküm deyene .

Üzerine yangın isleri sinmiş yıkık bir köy evinin duvarı dibinde tekerlekleri kırılmış bir kagnının üzerinde hazırlanan büyük pilân çok geçmeden yerine getirilmişti .

Kurtuluş bayramı duyguları

A. Mahir Erkmən.

Babadan, dededen kalma evlerinde sağlıklı, saadette oturan bir aile tasavvur ediniz: Evlerinin masuniyeti içinde ferih, fahur yaşayan, canları nasıl isterse öyle hareket eden bu ailenin seadetini tarumar eden bir hadise oldu: Nedense, her nasılsa ev içine yabancılar dalmışlardı, elleri silâhlı yabancılar.. Rahat koltuklarda köşe minderlerinde oturan ev sahipleri kömürlüğe tıkıldılar. Hatta içlerinden bazıları büsbütün kapı dışarı edildi. Kilerde ne varsa

Dumlupınar harbinin en muhteşem sembolünü bu harbi çeviren Başkumandan bir dağ tepesinden, Kocatepeden geniş sonsuz ovaları seyreden şahin gözü ile görüyor. Yıkılan bir devrin üzerine doğan yeni güneş onun derin sahir gözlerinin ışıklarını içine çekip tekrar etrafına saçıyordu.

Duşman orduları artık yoktu, genç şef büyük kumandan Dumlupınardan " Ordular hedefiniz Akdeniz! ", diye haykırdı.

Yeleleri ürpermiş, paralayan nallarile şahlanmış atların sırtlarındaki Türk süvarileri dalkılıç Akdenize doğru akıyorlardı. Türk piyadeleri bu şahlanmış atlardan geri kalmıyorlardı. Ordu en son erinden en ön erine kadar bir biri içine girmişti. Başkumandan ileri karakollarda geziniyordu. Bazan düşman askeri geride Türk ordusuna karışıyor bir kıyamet, bir mahşer, her taraf kan ve ateş..

Ordu düşmandan önce Akdenize endi utkuda bitti.

Atatürk kılıncının ucu ile bu korkunç ölüm günlerinin üstüne bir üçüncü ok çekti. Kara bir tarih kapandı. Yeni şerefli bir tarih başladı.

30 Ağustos utkusu Türkün yeni baht kapısını açdı her gün yeni ufukla kucaklaşıyor. Her gün yeni baharına eriyor.

Dün olduğu gibi bu gün de yarın da Atatürk o büyük şef önde; o hangi hedefi gösterirse Türk milleti oraya doğru bir alev gibi, bir yıldırım, bir fişenk gibi varıyor.

30 Ağustos Türkün kurtuluş, İstiklâl, Hakimiyet, İtilâ utkularının bayramıdır.

müstevlilerin eline geçti. Köşede, bucaktaki herşey saçılıp, dökülerek, israf edilerek bitirildi. Ev sahiplerinin kutlu ve aziz bildiği ata yadigârları ayaklar altında kaldı. Divarlarda yabancı fotoğraflar hürmet mevkilerini işgal ettiler. Çok sevilen ve ailece uğurlu bilinip taziz olunan kırmızı - beyaz renkler yerine evin içini başka bir renk kapladı. Ev sahipleri uşaklık etmeğe mecbur bırakıldılar. Dayak yediler, yara bere içinde kaldılar ve ölenleri de oldu. Onlar teessürden inlerken davetsiz müsafirler hora teptiler.

Bu aile düşman işgali altına giren bir ulusun timsalidir. İstiklâl denilen büyük nimeti ve işgal denilen cehennem azabını anlatabilmek için bu tasvirin kifayetsizliği aşikârdır. Bu aile örneğini belki, herhangi bir işgalin en az vahim bir misali diye alabiliriz. Tarih hep İstiklâlini kaybeden milletlerin acıklı hallerini haykırıyor. Onun her sahifesinde bu hakikat okunuyor..

* *

Şairlerin milliyet fikrini terennümleri çok belîğ olabilir, Tarihten hep milliyetçilik fikirleri çıkar. Hislerimizin içimizin, benliğimizin telkinleri hep milliyetçiliktir. Fakat bunların hiçbirisi, milliyet fikrini ebediyen yerleştirmek için bir düşman işgalinin korku sinmiş, kapkara günleri kadar kuvvetli tesirler yapamaz. Afyon karahisar gençliği, milliyet dersini yalnız mektepten ve muallimden öğrenmedi. Bu şehrin tarihinde 921 in kana boyanan ilk baharından 922 nin seadetler getiren Son baharına kadar sürmüş bir uzun ve uğursuz işgal gecesi vardır. Meşum hatıraları nesilden nesile anlatılacak olan bu yıllanmış "şebiyelda", Afyon karahisara ebedî bir milliyetçilik dersi olmuştur. Asırlar geçtikten sonra da bir tek Afyonlu enternasyonal ve kezmopolit fikirlerin muğfil cazibesine kapılmıyacaktır!

* *

Afyon karahisarın düşmandan istirdadının 15 inci yıl dönümü müna-sebetiyle 27 Ağustos 922 akşamının, ölümden sonraki hayata benzeyen büyük seadetini tekrar yaşarken bu kurtuluş sevincinin esaret acılarını tedavi ettirmemesi mümkün olmuyor. Yoksa asıl yapacağımız şey bu yıl dönümünün coşkunluğunu tekrar yaşamak ve büyük zaferin harikalarını anarak o günlerin insani heyacandan heyacana garkeden duygularının gelecek nesillere intikaline çalışmaktır. Onbeş

Kocatepe Ziyareti İntibaları

A. M. Ayhan

Afyonun kurtuluşu yurdun kurtuluşuna başlangıç olmak itibarile her sene kurtuluş bayramlarının başlangeci de Afyondan başlıyor.

26 Ağustos sabahı Halkevinin Kocatepe gezisine çıkıldı. Halkevi reisinin başkanlığı altındaki kafile sabah erkenden atlarla Kocatepe yoluna çıktı. Yollardaki köylerden katılan atlılarla birlikte 3 saatde 1930 rakımlı o kutsal tepeye varıldı. Orada Şuhut nahiyesinden gelen atlılarda katılan kafile köylü şehirli, asker, sporcu yüze yakın yurddaşı bu ulusal kâbede toplanmıştı. Yüce kurtarıcı atamızın harekâtı idare buyurdıkları mevzide çekilen bayrağımız selâmlandıktan sonra Halkevi reisi çok veciz ve heyecanlı bir hitabe ile töreni açtı. Ve her sene burada bu kutsal kurtuluş mabedinde iman ve hızlarını pekleştirmege gelen Halkevilere katılan yurddaşlara teşekkürlerle Afyon Halkevinin bu tepede bu tarihi muazzam zaferin bir anıdını dikmek düşüncesinden bahs ve yakında buna muvaffak olmağı temenni etti. Bu kutsal tepeden ulusun kurtuluş güneşini doğduran büyük kurtarıcıya çekilecek saygı ve şükrân telini en yakın köyden telefonla Afyona çekti.

Ev başkanından sonra harekâta iştirak etmiş bir ihtiyat zabiti olan Şuhud Kamunbayı o günkü taarruz harekâtını izah eyledi . Sonra Halkevi köycüler kolundan Mektupcu bay Aziz Üçok heyecanlı bir konuşma yaptı, en sonra da Jandarma Mıntaka Komutanı Yarbay Şevket Turğud kurtuluş harbine ait hatıralarından bahseden değerli bir konuşma yaptılar .

yıl öncenin hadiseleri bugün Ortamektep çağında bulunan çocuklarımız için doğumlarından evelki zamana ait tarih hadiseleridir .

Hatta bugünün Lise mezunları ve çağdaşları olan gençler için de bu hadiseler vuzuhla hatırlanabilecek şeyler değildir . Her yıl biraz daha bizden uzaklaşan bu kahramanlık devrinin içinde yaşamış olanlar dahi efsaneye benzeyen büyük hatıraları tekrar ederek azm ve iman tazelemelidirler .

ÜSTAT ADANALI ZİYA

Kütüpane memuru:

Bekir S. Sencer .

Eski ve yeni Edebiyat âleminde oldukça tanınmış, her vâdide kudreti edibânesini tanıtmış; kâh aşk ve sevgi sahnesinde gülmüş, güldürmüş; kâh gördüğü yordamsızlıktan acı acı yanmış, yandırmış yâni feleğin çemberinden geçmiş büyük Şair Adanalı Ziya beş yıl önce Afyonun, Afyonun değil Türklüğün ve Türkiyenin kurtuluş günü olan 27 Ağustos da gözlerini Hayâta yumdu. Üstat bazen:

Hâbi rahat nerde ben nerde şebi hicranda
Çeşmi giriyana batır kipriklerim Sûzen gibi

Harekât mıntakası seyredildi . Bütün yüzlerde o mukaddes ve muhteşem sahnenin heyecanının izleri okunuyordu . Civardaki ağillardan çobanların getirdiği ayranlar içildi , saat 8,30 da kafile tepeden ayrıldı .

Saat üçde Büyük Kalecik köyüne gelen kafileye Halkevinin hazırlattığı kuzu , pilâv , helva , meyve ve ayrandan ibaret yemekler verildi . Köylü şehirli bütün kafile birlikte yemek yediler . Yemekten sonra Halkevinin tertibile Köy meydanında büyük bir toplantı yapıldı . Orada kendilerine 26 Ağustosun ve bu Kocatepe gezisinin manası başkan Galip Demirer tarafından izah edildi ve köylülere her sene bu günü bayram yapmalarını tavsiye etti ve derhal sazlar getirildi , halk şarkıları okundu milli oyunlar yapıldı . Saatlerce süren bu şenlik, kafile Afyona dönerken hala devam ediyordu.

Kafile saat 20 de Afyona girdi . Çarşıdan ve sokaklardan geçerken halkın sürekli alkışları arasında Halkevine geldi , oradan Halkevince bu kutlu gün için hazırlanan 26 Ağustasa ait Hedef piyesinin temsilini seyriçin temsil salonuna geçildi . Temsil Afyon - Çal köyü civarındaki bir muharebe sahnesini anlatıyordu. Kurtulan bir yurdun yaşadığı bütün heyecan canlandırılmıştı . Çok muvaffak olan temsil 15 sene evvelki kurtuluş günlerinin heyecanını her keste tekrar uyandırmış ve çok iyi tesir bırakmıştır .

Deye Fuzûli gibi inler. Bâzan:

Güldükce Melek sen ne kadar Gülbeşekersin
Can bâğına ezhârı Letafetmi ekersin

Şarkısile Nedim gibi coşar, bâzan da gördüğü yolsuzluğa taşarak eşrefâne hicviyelere tenezzül ettiği olur. Hele son derece öğrendiği iki yüzlüleri :

Neler olmaz bu sahnî muğfili âlemde İm,ân et.
Niçe takvâ satan gördük ki eşrâra yatak çıktı.

Gibi sillesile yerlere çarpardı. Zeman olurdu ki:

Gayetî tahsili evham eylemekmiş bilmedim.
Görmeyeydim kâşki ömrümde Mektep Medrese.

Deye okur yazarlığından şikâyet ederdi. Kehânet değil kerâmeti şâirânesinden olarak:

Göz Yumup gittimmi ben bu hûni dille Medfenim.
Lâle zâr olsa gerektir cevherimden renk renk.

Beytini söylediği günlerde Afyon Kabristanları başı boş hayvanların yaylım yeri, âdetâ küllük ve çöplük hâlinde idi. Şimdiyse Üstadın yeni mezarlıktaki yattığı yer çeşit güller ve çiçekler arasında Lâle zardan başka bir şey değildir.

Merhum Üstat ömrünün en âteşli çağını Afyonda yaşadı, Afyonda öldü. Şanlı hatırası Afyonun rûhunda ebedî olarak yaşayacaktır. Üstadın Hayat ve eserleri hakkında hazırlanmakta olan eserin bir an evvel meydana gelmesini çalışkan Halkevi reisimizin himmet ve gayretlerinden bekleyorum .

Bu kutlu kurtuluş günümüz için Üstadın söylediği şaheser bir şiiri ile söze nihayet veriyorum.

Bedre döndü nuri cevvali hilâl
Milletinle çok yaşa gazi Kemal
Yoktur İstipdada min bâd ihtimal
Milletinle çok yaşa gazi Kemal

Şen gönüller, Rûyler pür handedir
Câ becâ nûri safa Tâbendedir
Cümlenin ümmidi artık sendedir
Milletinle çok yaşa gazi Kemal

Sen şu viran mülki mâmur eyledin
Harikanla hasmı makhûr eyledin
Bir Güneşsin zulmeti nûr eyledin
Milletinle çok yaşa gazi Kemal

Müşkilâtın münferit Hallâlisin
Kudretin bir muhteşem timsalisin
Milletin elhak seri âmâlisin
Milletinle çok yaşa gazi Kemal

Her ne yazsa gilki vassâf iktidar
Az gelir vafında ey icâzkâr
Ol Riyasette hemişe pâyidar
Milletinle çok yaşa gazi Kemal

HAVA ŞEHİTLERİNE

Meddeddin Akın.

Dün , yılmaz bir imanla göklere fırladınız ,
Engeller önünüzde zerreden farksız kaldı .
Hamlenizle cihana yayıldı da adımız
Hızınızdan boşluklar , gökler bile ufaldı !

Ölümlere güldü de kuvvetle imanınız,
En korkunç kuvvetleri sele verdi kanınız ;
Fırtına , bora , tayfun , seller sizden aldı hız ,
Sonrada birer birer önünüzde alçaldı ...

Bu gün , ta kabrinize dayandı Ulus yolu ;
Her köşesi sizleri seven kalblerle dolu ,
Sıkılmış bir yumruğu andıran ANADOLU
Siz ölmez kartalları yarına örnek aldı !..

HAKİKATİN GÖLGESİNDE...

Edip Ali.

Ba'zan , ağaç kapıdan elmas köşke girilir ; ba'zan da, altın kapı bir viraneye çıkar .

...

Dostu çok olanın postu çabuk eskir .

...

Sahtekârlık , munafıklık , rıyakârlık , yalancılık birbirin kazancı ile geçinen, sonunda birbirlerini ele veren görünmez eşkiyalara benzerler.

...

Diğerkâm olmayanlar çok def'a hodkâm da olamazlar.

...

Fazilet erbabının huzurunda kendini karınca ; hayasız bir adamın karşısında kendini dağ sayan dikbaşlının huyu gıbtaya layıktır .

...

Namus telekkisi asırlara ve nesillere göre ne kadar değişirse değişsin ; daima namuslu olmak en iyi bir vasıf olarak kalacaktır .

...

Zeka , ilim , servet ayrı ayrı da seadet köprüsü olabilir . Fakat baştaki her ikisini de yarattığı halde, diğerleri zekânın bir kıvılcımını bile yaradamaz.

...

Tahsil , nihayet insana hadşinas olmayı öğredememiş ise emekler boşa gitmiş sayılır .

...

Meziyet sahibleriyle dostluklarından bahseden ve öğünen bazı değersizler , muhatabının karşısında, kendini büyütmez, fakat dostunu küçültür .

...

ANA SEVGİSİ

(II)

KÂZİM NAMİ DURU.

« Her vakit değerli ilgileriyle dergimize yüksek hizmetlerini esirgemeyen ünlü ustamız Kâzım Nami Durunun şehrimizi ziyaretlerindeki armağanlarıdır . »

Konumuz bizi nerelere götürecektir biliyor musunuz ? On beş yirmi dakikalık bir konuşma değil , konumuz üzerinde konuşmak için saatlere ve günlere ihtiyacımız vardır ; fakat ben size en kısa yolla en başlı noktaları arz etmek istiyorum .

Ana sevgisi , ama şuurlu ana sevgisi niçin bu kadar büyük ve kutsaldır ? Biliyoruz ki insanlığın ömrü , başı belli olmayan zamanlardan sonu bilinmeyen zamanlara doğru , milyarlarca ferdlerin birbirlerine eklenen ömürlerinden ibarettir . Böyle olunca dünyaya gelen ferdin , insanlık bakımından büyük bir yeri var . Onun için herkes kendinden sonra bir nesil yetiştiriyor, kendinden önceki nesilden aldığı kendi yetiştirdiği nesle vererek insanlığın ömrü ü uzatıp duruyor . Bu hareket hem tabiat , hem de cemiyet kanunları icabıdır . Fert bu kanunlara her vakit şuursuz , bazan da şuurlu olarak tâbidir .

Bu itibarla ana sevgisi hem tabii , hemde sosyal hayat kanunlarının bir neticesidir . Kız çocuğunun bebekleri sevmesi , bebeklerle oynaması analık vazife ve sevgisine alışmak istemesinden ileri gelir ve en iyi bir ana sevgisi terbiyesi , yani bu sevgiyi şuurlu bir hale koyacak terbiye , bu yaşlarda başlar . Çocuğunu gerçekten seven anne , kızının ana sevgisi duygusunu olduğu gibi inkişafa bırakmaz ; onun en büyük bir fazilet derecesine varmasına çalışır . Çünkü kendi çocuğunun olduğu kadar bütün insanlığın da medeniyet ve fazilet sahasında büyük adımlarla ilerlemesi bu terbiyeye muhtaçtır .

Ana sevgisi , bir ananın yalnız kendi çocuğuna karşı tabiatile alâkalanmasından ibaret olsaydı , yine bir fazilet olmakla beraber , çok büyük , çok kutsal bir meziyet telâkki edilmesinde bu kadar ileriye varılmıyabilirdi . Ana , kendi çocuğu kadar , bütün çocukları da sever . Kendi çocuğuna gösterdiği ihtimamı bütün çocuklara da göstermek ister .

Şimdi , bir ananın yalnız kendi çocuğuna kendini vermesini bir yana , bütün annelerin sevgilerini ve ihtimamlarını birleştirerek bütün Türk çocuklarına vermelerini bir yana koyunuz ve ikisini şöyle bir karşılaştırınız ; hangi yanın , fazilet önünde daha ağır basacağı kendiniz takdir edersiniz .

İstanbulda bir Anneler Birliğinin bulunduğunu gazetelerde görüyorum ; fakat bu birliğin ne iş yaptığını , yazık ki bilmiyorum . İstanbul'a gittiğim vakit bu Birlikle temasa girmek istedim . Fakat hiç bir propaganda organı olmadığı , gazetelerde yalnız bir unvandan bahsettikleri için temas yolunu bulamadım . Ben , insanlık önünde yeni bir varlıkla lâıyk olduğu yeri tutmağa başlayan Türkün , birkaç annesini değil , bütün annelerini bir duyguda , bir emelde birleşmiş görmek istiyorum . Yeni hayatımızın bize yüklediği yeni vazifeler o kadar çok ve o kadar mudıldır ki şöyle bütün Türkiye'ye şamil bir Anneler Birliğinin , bu vazifeleri düşünmek ve paylarına düşenleri yapmak üzere vücud bulmasını , yüksek ulusal bir idealin tahakkuku namına , candan bekliyorum .

Anneler birliği . Düşünün , bu ne azamath bir kudrettir . Bütün Türk annelerinin , çocuklarının Türk vatanında üzerlerine düşecek önemli vazifeleri görececek kabiliyetlerde yetişmeleri için , el birliği etmeleri , Türk yurdu adına , hatta bütün insanlık adına ne büyük şereftir .

Beni dinleyin Türk anneleri .. Benim istediğim ilk adımın sizin tarafınızdan atılmasını bekliyorum . Annenin zengini , fakiri olamaz . Zengin annelerin , fakir annelere yardım etmesi için birleşmelerini değil , bütün Türk annelerin sınıfsız Türk sosyetesini yaratmak üzere birleşmelerini düşünüyorum . Size böyle bir birleşme için en müsaid olan yeri , bundan önceki konuşmamda da söyledim : Halkevleri . Canım şöyle bir düşünsenize : Hepiniz ayrı ayrı çocuklarınız için bir sürü endişe içinde yaşamıyor musunuz ? Çocuklarınıza iyi arkadaş bulamadığınızdan , ana mekteplerinin yokluğundan , mekteplerin bazı hallerinden , daha birçok şeylerden sızlanmıyor musunuz ? Peki , bütün bu endişelerinizden , bütün bu sızılarınızdan kurtulmak hususunda tek başınıza ne yapabilirsiniz ? İstedığınız kadar zengin de olsanız , bahtiyar , yurduna ve ulusuna faydalı bir çocuk yetiştirebi-

TARİHİNİ BİLMİYEN MİLLET İNKİŞAF EDEMEZ.

(II)

Aziz Üçok.

Dilce bünye ve lügatce bir çok kelime iştirakile aynı bir ırktan olan ve fakat ecnebi temaslarından siyasi tabiiyetlerinden islavlaşmış ana dillerini gaybetmiş olanları bir tarafa bırakalım : aynı iklim ve aynı içtimaî muhit içinde doğmuş aile hayatlarında adetlerinde

leceğinize emin misiniz ? Yabancı mürebbiyeler elinde , yabancı mekteplerde ve yabancı ellerde Türk vicdanını hakkile kazanmış ve Türk için çalıştığı emel edinmiş bir çocuk yetiştiremeyeceğinizi de ben size temin ederim . O halde ana sevginiz , ne kadar yüksek olursa olsun , egoistçe bir sevgi olmaktan ileriye varır , milletin ve insanlığın sizden istediği vazifeyi başartacak dereceye yükselir mi ?

Egoistçe bir sevginin felâketleri çok ağırdır . Kendi çocuğunuza olan sevginiz , bütün çocuklara da şamil olabilseydi , Tanrı göstermesin , kendi çocuğunuza gelecek bir acıdan , öteki sevdiğiniz çocukları düşünmekle ve kendi çocuğunuza yapmaktan mahrum kalacağınız ihtimamdan öteki çocukları hisselendirmekle teselli bulacağınıza inanıyorum .

Dün , bugün sizde yaşıyor ; yarın , çocuklarımızda yaşayacaktır . Yarınki Türk neslini , bu günküden sağlam , bu günküden kudretli , bu günküden başarılı ve becerikli yetiştirebilmeniz hususunda tek tek kudretiniz hiç yetişmez . Birleşiniz Türk anneleri . ; El ele birleşince sevginiz bütün dünyanın , önünde başeğceği ilâhi bir kudret olur .

Bu sözlerimi şu bir buçuk kilovatluk radyodan beni dinliye bilen annelere değil bütün Türk annelerine dinletebilseydim sizin ve onların içinde beni anlayacak ve kendinde hemen bu kutsal işe girişecek kim bilir kaç yüz bin anne var . Yalnız beni işitebilenler içinde bu büyük teşebbüse girişecek kahraman Türk annelerini görmiyeycek miyim ? Ankara Halkevi sizi bekliyor . Eminim , bugünün üç annesi yarın üç yüz , öbür gün üç bin olabilir . Üç bin anne... Bu ne büyük kudrettir . Önlerinde en derin ve en içten bir tazim ile şimdiden eğiliyorum ..

tamamen eski Türklerden başka olmayan ve dillerinin yarısı türkçe ve yarısı acemce konuşan Türkler bir kürtlük daiyesinde bulunmak cehaletini göstermektedir . Halbuki kürt kelimesi kazak ve göçebe kelimesinin müradifi türkçe bir tabir olduğunu söylemeye lüzüm görmem , hakikatta kürtler eski Türklerin acemlerle tesalübünden hasil olmuş bir turan nesli olduğunu bilmeyecek kadar zavallı olanlar içinde bu gün kürt denilen dersimliler , zazalarda vardır bunlar ise harzemli cehaletin taifesi olan Türklerden başka bir şey değildir .

İşte tarihin tetkiki bize bu hakikatları öğreterek aynı ırktan oldukları halde ayrılık ve gayrılık sevdalarına düşerek bu tarihi hakikatları inkâr etmek küür ve dalaletinden kurtarır .

Garp tarihçilerinin ve Arab tarihçilerinin ittifak ve şahadetleriyle turan neslinden oldukları şüphe olmayan Çerkezlerde böyledir . Ve Elan Türk adlı Çerkez kabileleri de vardır.

Tarihdeki vukufsuzlugumuzun siyasi fikri içtimai bünyelerimiz üzerinde yaptığı zararlar çok büyüktür. çünkü tarihin tesirati ahlakıyeside inkâr olunamaz bir hakikattir. bir çok insanların ihtirasatını tetkik ve tasvir eden tarih bir milletin hayatında büyük büyük faziletler, menfeatten ari fedakârlıklar, millet ve vatan uğrunda dökülmüş kanlar, hasılı bir çok ahlaki ve faziletli harketler kayd eder ; onun içindir ki bu vekayı ve hadiseler milletlerin hayatında hakiki bir mürebbi tesirini yapar .

Tarihin faydaları bu suretle anlaşıldıktan sonra bu ilmin mutalası öğrenilmesi hiç şüphesiz yaşayanların inkişaf ve refahına amil olur .

Netekim büyük Türk akınlarının uğradığı her yerde kurulan medeniyetlerin nasıl kurulduğu malum olunca bu günün imar prensibinin tayininde güçlük çekilmez . Arkeolojik taharriler bize gösteriyor ki her eski harabenin yanında ondan sonra kurulmuş eski bir Türk medeniyet eseri vardır .

Ne yazık ki biz kendimizi bilmekten istidat ve kabiliyetimizi idraktan çok uzaktık tarihimiz millî bir tarih olmaktan ziyade Arap ve Acem hurafele ile islamlık hıristiyanlık davalarının doğurduğu husomet duygusunu vermektten ibaret oldu : Ümmetcilik , osmanlılık gibi menfi ceryanlar arasında mana va mefhum ifade edemeyecek hale gelen tarihimize hakiki hüviyetini vermek şerefi inkilab

Yeni Kuvvet

- Afyon utku anıtı önünde -

Mecdeddin Akın.

Bu tuncdan kuvvete imanla eğil,
« Yakın bir geçmişin filizi . » de , bak ..
Buna dayanan yol bu güne değil
Yarına da büyük örnek olacak .

Koskoca bir varlık buna ulaştı ,
Böylece umulmaz ummanlar aştı ;
Bununla bir olup canavarlaştı ,
Anlattı ne imiş hırsla susamak ! ..

Ne « Ali kılıcı » efsanesi bu ,
Ne Tufan denilen görülmemiş su ...
Bir zaman ufukta sönen gurubu
Şulesile yakan kuvvettir ancak !

ve Cumhuriyetimizin dahi rehberi Atatürkündür , çünkü ilk defa odur ki Türk tarihi ve tetkik cemiyetini kurdu , Türk tarihinin inkâr edilmiş ve unutulmuş mahiyetini o çıkardı. işte bu günde bu asil ve necip maksatla ikinci tarihi tetkik cemiyeti dolma bağçada toplanacaktır. bununlada Türkün nisyan ve ihmal tozları altında kalmış karakterini medeniyetlerini yükseltecektir .

Millî şef ve arkadaşları millî varlığımızın esaslarını bu suretle kurarken Türk harsının inkişafı için bu geniş yolu açarken Türk münevver gençliğinin kabiliyetini hesaba katmıştır . Şimdi vazife ifası sırası bize gelmiştir inkilabi ve inkilap tarihini sevmek , Türk halkına sevdirmek , halka giderek tarihini öğretmek sevgi ve bağlılığı çekmek. İşte bizimde o büyük rehber ve mukaddes yurda karşı vazifemiz bu olacaktır .

Afyon Çevresindeki

-(Türküler, Koşmalar, Maniler.)-

I

Bu parçalar Halkevi köycülük kolu ile yapılan köy gezilerinden birinde köylerimizi tetkikatta bulunan başkan Galip Demirer tarafından köylülerden ve yörüklerden bizzat not ederek mecmuamız için getirilmiştir. İçinde geçen Kumalar dağı Sandıklı, Dinar ve Şuhut arasında bulunmaktadır.

Ünne dim Satı deye
Satı getir deye
oturmuş da ağlıyor
kaderim kötü deye
aman yaylalım yaylayalım .

Ekin ekdim bir tane
uğurlar olsun gidene
sen gidersen git emme
bende buldum bir tane
aman fidanım yaylaya gel .

Tiren gelir nereden
dut ağacın dereden
Satı kızın gerdanı
görünmüyor bereden
aman yaylalım yaylayalım .

Yaz gelince her yaylalar yurt olur
uçan sinek yeşil başlı kurt olur
eller sarar yüreğime dert olur
iki gözüm bir yarım dünyada .

Nadasa giderken mendil salladım
orta mahallede güzel belledim
ben o kıza çifte gülü yolladım
sokunsun alınna ben gören deye .

Koyun gelir eşmeden
Satı gelir çeşmeden
sarılalım yatalım
dip damlara düşmeden
aman fidanım yaylaya gel .

Bostana gelemeycenmi
destini dolmayacanmı
kör olası hasibe
sen benim olmayacanmı
aman yaylalım yaylayalım .

Yaylaya giderken yolun sağında
bir çift güzel gördüm Emir dağında
ne varısa gelin uçkur bağında
alınan avlandık hey allı gelin .

Fadimeyi doru taya bindirdim
Emirdağı yarlasına endirdim .
gelin arkadaşlar yanıma gelin
kara gözlü Fadimemi aldardım .

ŞEHİR NOTLARI :

29 - 31 / 7 / 937 de Evimiz salonunda öğretmen Bayan Nadirenin yetiştirdiği « Özel nakış dikiş » sergisi açılarak üç gün devam etmiş ve bu sergiye binlerce halk ziyaret ederek çok rağbet bulmuştur .

1 ve 22 Ağustos . 937 de spor kulüplerinin 936 - 937 senelik lik maçları yapılmış neticede hükmen Afyonspor kulübü kazanmıştır .

8 / 9 / 937 de Afyon Halkevinin tertip ve idare ettiği büyük tenzilâtlı trenle Uşak gezisi yapılmış ve bu geziye (272) kişi iştirak etmiştir .

8 / 8 / 937 de Uşakta yapılan beş şehir arası atletizm müsabakalarına bölgemiz atletleride iştirak etmiş neticede : 23 puanla Uşak birinci , 16 puanla Afyon ikinci , 10 puanla Manisa üçüncü , 3 puanla Denizli dördüncü , 2 puanla Kütahya beşinci gelmiştir .

14 / 8 / 937 de şehrimize gelen Emirdağ sporcuları bir gün müsafir edilerek ertesi günü spor alanında bir maç yapılmış ve akşam saat 19 da Ev salonunda bir çay şöleni verilerek Ev başkanı Galip Demirer tarafından iki şehir gençliği arasında sevgi ve ilgilerini pekleştiren ve çok derin heyecan uyandıran bir konuşma yapılmıştır .

Korunun karşısı kumalar dağı
eridi kalmadı yüreğim yağı
durbakalım nedir dünyanın sonu
seninen beni de yer yalan dünya .

Kır atıma vurdum yeşil belleme
ağır yörü kız göksünü sallama
Ölürüm yoluna ölmez belleme
kötü senin var ; ömrünü yok eder .

Yol üstüne durmuş çalı kazıyor
çalıyı koymuşda mektup yazıyor
ver elini arslan yarım gidelim
anan kaltak aramızı bozuyor .

Eyilir eyilir köşeden bakar
bakdığı köşenin taşını yıkar
ele diken olsa bana gül kokar
aman Allah gülü bana kavuştur .

Kır ata bindimde kır at eşgindir
yörek berelidir gönül çoşgundur
gözelleri gördüm gayet düşgündür
gözeli doğmesi zor gelir bana .

19 / 8 / 937 perşembe akşamı Ev salonunda Edebiyat kolumuzdan öğretmen Sebahattin Özün evlenme töreni yapılmıştır .

26 . Ağustos 937 Kocatepe gezisi ; Halkevi başkanının 4 senedir tertip ve idare ettiği Kocatepe gezisi bu yılda daha geniş bir ölçüde yapılmıştır .

Tafsilât yukarıda (Kocatepeyi ziyaret intibaları) adlı yazıda vardır .

27 Ağustos 937 Afyon kurtuluş bayramı Evimizin hazırladığı program gereğince bu yılda da daha geniş bir ölçüde yapılmıştır . Cumhuriyet meydanında muazzam merasimde Halkevi başkanı Galip Demirer ve gösterit kolumuzdan Abdullah Açıköz heyecanlı birer söylev vermişlerdir .

30 Ağustos 937 Büyük zafer ve Tayyare bayramı dolayisile Dumlupınar meçhul asker abidesi ziyaretine gidilmiş , 17 vilâyetden gelen heyetler , Ankara , Eskişehir , İstanbul , İzmir yüksek mektep heyetleri izçiler , Afyondan katılan izci ve sporcu binlerce halkın iştirakine iki hususî trenle Dumlupınara gidilmiş büyük merasimle bugün kutlulanmıştır .

26 - 30 Ağustos 937 günlerinde iki defa Evimiz gösterit salonunda « Hedef Akdeniz » piyesi temsil edilmiştir .

5 / 9 / 937 de Afyon Hava kurumu menfaatine gösterit kolumuz tarafından « Atatürk köyünde uçak günü » adlı piyes temsil edilmiş milli kıyafetlerle milli oyunlar oynanılmış , halk türküleri söylenmiş ve kalkan oynanılmış ve bu gece geç vakte kadar yaşadılmıştır .

7 / 9 / 937 de şehrimize gelen Doğu kafilesi Erzurum sporcuları iki gün müsafir edilerek Afyon muhteliti ile bir maç yapılmış ve akşam parti salonunda şereflerine 50 kişilik bir çay şöleni verilmiştir .

ABONE:

Seneliği [120] kuruş. Abona için Halkevine baş vurmaldır.

İmtiyaz Sahibi : Ahmet Sami Onur.

Neşriyat Direktörü : Sami Akyol.

Basıldığı Yer : İkaz Basımevi - Afyon.

